

Jaarverslag 2023 NatuurWerkgroep Gemeente Rucphen

Inleiding

Het jaar 2023 was ronduit rommelig. Op verschillende plaatsen op de wereld, soms ver weg en soms eigenlijk wel dichtbij, was er oorlog die helaas nog steeds voortduurt. En overal om ons heen werd er gemopperd. Over van alles en nog wat. Niets deugde er en iedereen had de wijsheid in pacht. Het lag allemaal alleen maar aan anderen. Het is onmogelijk dat het probleem bij jezelf ligt. Het resultaat was dat ingezet beleid meteen al stagneerde en dat er bij de landelijke verkiezingen een totale omwenteling plaatsvond. De mensen die het hardst riepen hoe het niet moest, kregen de handen op elkaar. Of ze vervolgens zelf een oplossing zullen vinden voor de gesignaleerde problemen en hoe het dus wel moet, blijft de vraag. De opmerking; 'terug naar de tekentafel' werd vaak gemaakt waarbij men er totaal niet bij stilstaat dat de problematiek daardoor alleen maar groter en groter wordt. Maar men wil wel op die manier graag de gewenste vertraging of uitstel van onsympathieke maatregelen bereiken. Voordeel op korte termijn staat voorop. Wat het effect op lange termijn is, wordt helaas te vaak geparkeerd.

Gelukkig weten we bij de NatuurWerkgroep Rucphen e.o. wat we willen en proberen we met elkaar te doen wat we vinden dat gedaan moet worden. Heel hartelijk dank aan iedereen die ons daarbij dit jaar geholpen heeft. Zoals hierna blijkt gingen dingen goed en sommige dingen wat minder goed. Maar al met al zijn we tevreden met de bereikte resultaten.

Bestuur

De samenstelling van het bestuur was: Kees Kools, voorzitter; Cees Terpstra, secretaris; Toine Wagemakers, penningmeester; Harrie Tak, bestuurslid; Frank Nooijens, bestuurslid. Aan het eind van het jaar trad Harrie Tak af als bestuurslid. Hij blijft wel coördinator van het Flower Power project. Theo Hagendoorn verzorgde de boekhouding, de website en de incasso van de contributies.

Leden en donateurs

Het ledenaantal vertoonde voor het eerst sinds jaren een kleine daling. Dit mede ten gevolge van het overlijden van het gewaardeerde lid Gerard v.d. Linde. Verder was er in 2 gevallen sprake van verhuizingen naar elders.

<u>Omschrijving</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Stand 1-1	192	192
Bij	<u>4</u>	<u>8</u>
	196	200
Af	<u>9</u>	<u>8</u>
Stand 31-12	<u><u>187</u></u>	<u><u>192</u></u>

Financieel

Het jaar werd afgesloten met een negatief saldo van € 218,70. De reserve daalde daardoor naar € 19.056,38. In de jaarrekening 2023 leest u hierover meer.

Overzicht activiteiten

10 maart – NL Doet schelpenpaden Heemtuin;
21 april – Ledenvergadering met presentatie over insectenonderzoek in West Brabant;
10 mei – Presentatie belang van Natuurindekern in 3 groepen 5 van de Heilinde;
4 juli – Startbijeenkomst Forest Fitness;
28 oktober – Uitreiken bestellingen Natuurindekern;
3 november – Ledenvergadering met natuurfilm over Brabantse Wal;
3 november – Natuurwerkdag – Verwijderen bospest achter Brabant Water Schijf;
4 november – Natuurwerkdag – Opschonen hei Landgoed Schijf en hei de Moeren;
15 november – Boomfeestdag.

Groene Platform Rucphen

Dit platform kwam in 2023 drie keer in constructieve sfeer bijeen met als belangrijkste onderwerpen: Omgevingsvisie 2.0, actualisatie Landschap Ontwikkeling Plan, waterbeheer, Bakkersmeer zoemt en de MTB-route. Aan de eerste 2 onderwerpen werden nog 2 aparte sessies geweid.

Overleg met gemeente

Er heeft een overleg plaats gevonden met de nieuwe wethouder Groen, Martijn Gijzen. Daarnaast twee keer met de beleidsmedewerker Groen, Tony Oomes. Door onderbezetting van de afdeling Groen en voorrang voor het schrijven van beleidsstukken, heeft het overleg weinig opgeleverd.

Werkgroepen

Voor de activiteiten van de werkgroepen van onze vereniging verwijzen we graag naar de desbetreffende verslagen, die hierna volgen. Met instemming hebben we kennis van deze verslagen genomen en van de daaraan ten grondslag liggende activiteiten. De inzet van de werkgroepen maken van onze vereniging een ware NatuurWerkgroep.

Ten slotte

We hopen dat we ook in 2024 weer op ieders steun kunnen rekenen. Wij gaan door op de ingeslagen weg en we hopen stapje voor stapje mensen duidelijk te kunnen maken dat aandacht voor natuur en milieu absoluut noodzakelijk is, willen we een toekomst voor onze kinderen en kleinkinderen kunnen behouden.

We gaan er samen zoveel mogelijk aan doen.

Het bestuur van de NatuurWerkgroep Gemeente Rucphen

26 maart 2024

Bloemenakkers/Flower Power

In het groeiseizoen 2022-2023 (inzaaien november) bleken de kosten van roggezaden enorm hoog, reden om voor de meeste akkers uit te wijken naar boekweit. Achteraf kunnen we slechts constateren dat de geleverde boekweit kennelijk niet geschikt was voor inzaai: er is nauwelijks boekweit opgekomen. Dit had dramatische gevolgen voor de toestand van de akkers, zij zijn praktisch geheel 'vergrast', waardoor een aantal van de zeldzame soorten kruiden geen kans hadden tot ontwikkeling te komen.

De inventarisatie van de opgekomen kruiden is in 2023 in aantal malen beperkt geweest gezien de toestand van de akkers. Daardoor kan opkomst van diverse type kruiden gemist zijn, anderzijds is de oorzaak van het niet verschijnen van een aantal kruiden duidelijk de onmogelijkheid tot symbiose met het ingezaaide gewas en de grassdichtheid.

Om de vergrassing te bestrijden hebben we afgelopen najaar na de gebruikelijke bewerking helaas de drastische maatregel moeten nemen om de betreffende akkers te ploegen, wat in principe niet goed is voor het bodemleven en ook niet voor het kruiden-zaadbed in de grond. Dat zaadbed dreigt daardoor te diep in de aarde te komen, waardoor het niet meer in staat is op te komen. Hier lijkt goedkoop toch duurkoop te worden; de afloop is daarnaast nog ongewis. Aangezien de aarde voorheen is bewerkt met frezen of woelen (dus minder diep en de grond niet volledig kerend) en het ploegen zo licht mogelijk is gedaan hopen we dat de thans ingezaaide rogge toch voldoende steun zal bieden aan alle kruidenzaden om op te komen in 2024.

Op de akkers die in 2022-2023 wel ingezaaid zijn met rogge, zijn de meeste kruiden wel 'gewoon' goed opgekomen.

Bosbeheer/Forest Fitness

In 2023 is het Forest Fitness voor het vierde jaar op rij uitgevoerd. Dit vierde jaar was qua deelnemers aantal gelijk aan de tweede en derde editie van het project. Hiermee valt te zeggen dat jaarlijks terugkerend project een stabiel deelnemers aantal kent. In totaal hebben 10 deelnemers aan Forest Fitness 2023 meegedaan, waarvan een aantal bekende, maar ook onbekende gezichten. Opnieuw was de inzet van de vrijwilligers onmisbaar in de ondersteuning bij het nodige zaag- en plantwerk.

Richting het einde van de zomer zijn de eerste inventarisaties gestart en aan het einde van 2023 zijn alle bomen en struiken bij de diverse beseigenaren geplant. Er is een divers soortenpalet aan bomen en struiken geplant. Dit varieert van haagbeuk tot veldesdoorn en van hazelaar tot tamme kastanje. In totaal zijn het er meer dan 800 boompjes en struiken verdeeld over ruim 30 kloempen.

Ook dit jaar kijkt het bestuur en de vrijwilligers van de NatuurWerkgroep gemeente Rucphen met tevredenheid terug op het Forest Fitness project. Er wordt gekeken naar een vervolg van het project in 2024, maar alleen als er voldoende aanmelding zijn om het project uit te voeren. De eerste geïnteresseerden hebben zich inmiddels al wel gemeld.

Vrijwillig landschapsbeheer – vrijdagochtendgroep

Werkzaamheden

In de winterperiode viel de nadruk op het dunnen van bos en verwijderen van Amerikaanse vogelkers. Met name 11 keer in het bos tegenover Postbaan 5, 6 keer in het bos Koekoekstraat 5 te Etten-Leur, 3 keer in het bos aan de Moervenstraat en 2 keer in het bos van mevrouw Nouws.

In de zomerperiode kreeg de rotonde aan de Gebrande Hoefstraat ons 11 keer op de knieën. In de Heemtuin hebben we 4 keer ondersteuning verleend. Onze ommetjes kregen 3 keer een onderhoudsbeurt, hetgeen ook 3 keer gebeurde in het bos van Camping de Posthoorn. Op de natuurwerkdagen waren we 2 keer actief.

Verder waren we 1 ochtend actief met: onderhoud van de palen van de wandelroutes in de Rucphense bossen, verwijderen van Japanse duizendknoop aan de Gebrande Hoefstraat, onderhoud van het voedselbos van Bastiaan, verwijderen van Jacobskruiskruid in Bakkersmeer, verwijderen van braam en vogelkers in het bos achter RSV, opschonen van het bosje van Paul Hermans, de boomfeestdag en assistentie bij Forest Fitness.

Bezetting

In de loop van het jaar verloren wij helaas onze gewaardeerde locomotief Gerard van der Linden, terwijl Wout Simons zich steeds meer op het vervaardigen van nestkasten voor de Heemtuin stortte. Gelukkig was er ook weer versterking in de personen van Guusje en Theo Moes en Rens van Loon, waarmee Gemma Engelen, Bert Verwijmeren, Cees Terpstra, Toine Wagemakers, Jan van den Berg, Peter van Dorsten, Anton van der Kaag, Leon Herijgers en Piet van den Bergh (coördinator) graag samenwerken.

Allen bedankt voor hun inzet.

Vrijwillig landschapsbeheer – zaterdagochtendgroep

Januari

Knotten wilgen bij Slikstraatje. Jan Hop met z'n paard Sjaan het dikke hout naar voren in de wei gesleept;

Materieel van Brabants Landschap ontvangen; 5 beugelzagen en 6 takkenscharen;

Verwijderen van dennen- en berkenopslag in "De Lokker".

In verband met veelvuldige regen en vorst met aan gevroren rijp/sneeuw in januari niet gewerkt op 14 en 21 januari.

Februari

Hillekens Hoeve afzetten hakhout, knotten wilgen en klepelen bramen.

Maart

Menmoerhoeve afzetten hakhout en knotten van wilgen.

September

Verwijderen van riet, afzetten opslag, knotten wilgen en klepelen bramen rondom drie poelen bij Hazenmerenstraat in Pannenhoef.

Oktober

Afzetten opslag, maaien bramen rondom poel Hazenmerenstraat.

Dunnen houtsingel langs akker in Hazenmerenstraat.

Afzetten hakhout rondom Hezemansven.

November

Natuurwerkdag Landgoed De Moeren, boompjes en struiken verwijderd en ingezameld voor Meerbomen.nu

Afzetten hakhout rondom Hezemansven.

Planten bosplantsoen op perceel bij Hazenmerenstraat.

Verwijderen opslag op heideperceel op de Pannenhoef.

December

Knotten wilgen Krabbebossen

Verwijderen van dennen- en berkenopslag in "De Lokker" op 16 december, na afloop in Zwarte Schuur erwtensoep gegeten.

Op 23 en 30 december niet gewerkt in verband met kerstreces.

Nieuwe vrijwilligers

In 2023 hebben wij als nieuwe leden verwelkomt: Ben van Walsum, Corrie en Rien Stuijts, Ryan van Nunen.

Gewerkte uren

Totaal werd er 21 ochtenden * 17 personen (gemiddeld) * 2,5 uur (exclusief pauze) = 893 uur gewerkt. Dit is exclusief de natuurwerkdag op Landgoed De Moeren, waarop 40 personen 120 uur werkten.

Activiteiten

1.225 boompjes geplant; 76 knotbomen, 1.030 meter elementen, en 3,5 ha heideterrein onderhouden. Dit alles op 14 locaties.

Met dank aan:

Hubert Broeders, Ben van Walsum, Corrie en Rien Stuijts, Eric-Jan Verheem, Frans en Ria Koevoets, Gerard en Suze Sand, Hans de Jong, Henk en Tonny Kanters, Hermine Vloemans, Irene Schrotenboer, Jan Lazeroms, Leo Ceelen, Marieta Herijgers, Michael van Dam, Ryan van Nunen, Toin van Lint, Wil en Carla Jacobs, Els Hendrikx, Jan Hop en Wim Vos

Weide- en Akkervogelbescherming

Op 2 maart 2023 was er de startavond bij Hoeve 't Oosteind.

Er waren maar liefst 30 personen aanwezig met vertegenwoordigers uit de Gemeentes Rucphen, Etten-Leur, Zundert en Halderberge! Fien Oost, Provinciaal coördinator en Rens Sommers, veldbegeleider Midden en West, waren aanwezig namens Brabants Landschap.

Naast de gebruikelijke agendapunten, besteedde Fien aandacht aan het Partridge-Project, dat i.s.m. met Sovon per 01-01-2024 van start gaat. Belangstellenden kunnen zich dan opgeven om patrijzen op te sporen. Een aantal vrijwilligers heeft al laten weten aan dit project deel te gaan nemen!

Rens verraste ons met een leuke weidevogelquiz met als doel eens na te gaan, hoe het staat met onze kennis, betreffende weide-en akkervogels. Hierbij bleek, dat een opfriscursus welkom is!

Zoals gewoonlijk werd de avond afgesloten met een hapje en een drankje en keerde iedereen voldaan, met het Jaarverslag en de nodige materialen, huiswaarts!

Op vrijdagmiddag **24 maart** heeft Rens Sommers, veldbegeleider Midden- en West-Brabant, vanuit Hoeve 't Oosteind voor 13 vrijwilligers een bijeenkomst georganiseerd om in het veld kennis op te doen met het opsporen, noteren en via de app gegevens door te sturen naar Brabants Landschap.

Begin april heeft Jan Kiewit in Hoeve 't Oosteind de **Jaarvergadering van Agrarisch Natuurbeheer** in de Gemeente Rucphen bijgewoond.

Op **8 november** was er een **coördinatorenoverleg Weidevogelbescherming in Made**. Diverse vertegenwoordigers van verscheidende weidevogelgroepen in West-Brabant vertelden over hun resultaten en positieve en negatieve ervaringen van het weidevogelseizoen 2023.

Op 30 november werd **de evaluatie-avond gehouden van de Weide- vogelbescherming in de Gemeenten Rucphen, Etten-Leur en Zundert**. Rens Sommers, veldbegeleider Midden en West-Brabant, was namens Brabants Landschap aanwezig. Twintig jonge kievitenvrouwen, twaalf patrijzen en drie jonge scholeksters zijn de geregistreerde resultaten van het weidevogeljaar 2023 in de Gemeente Rucphen. Hieraan hebben 18 vrijwilligers en 12 agrariërs bijgedragen, waarvoor dank.

PR en werving

Elke maand is er een nieuwsbrief uitgebracht om onze leden nader te informeren. Naast onze leden is er ook een grote groep geïnteresseerden die deze nieuwsbrief ontvangt.

Er zijn meerdere persberichten opgesteld en geplaatst in de Bode. De persberichten betroffen het Forest Fitness project en Natuurindekern.

Twee maal was er hierover een radio-interview op Radio Rucphen met Cees Terpstra.

Verder leverden wij een bijdrage aan de serie Droogte van Omroep Brabant.

Natuur en omgeving

De werkgroep hield zich vnl. bezig met het kritisch volgen van omgevingsvergunningen, illegale kap en kapvergunningen. In meerdere gevallen werd melding van illegale kap gedaan, waarvan 2 met verzoek tot handhaving. Door het nieuwe Groenbeleid zijn er aanzienlijk minder kapvergunningen verleend.

Veertien keer werd een reactie ingediend tegen een (ontwerp)bestemmingsplan waarin onvoldoende groencompensatie of zekerheid omtrent de groene maatregelen werd geboden in de betreffende verbeelding en/of regels. In een geval hebben we een rechtszaak aangespannen die door onderling overleg werd afgeblazen. In een ander geval waren wij als belanghebbende betrokken bij een rechtszaak omtrent allerlei overtredingen tegen de bestemming Natuur en illegale kap. De gemeente werd hierin in het gelijk gesteld. De overtreder moet een aanzienlijke dwangsom betalen.

Natuurindekern

In samenwerking met de gemeente Rucphen en de Heemtuin Rucphen werd dit project dit jaar voor de kern Sint Willebrord uitgevoerd. Door de financiële steun van het Buurnatuur- en buurtwaterfonds en van de gemeente Rucphen werden er 109 nestkasten, 170 bomen, 163 struiken, 1.119 plantjes en 96 zakjes bloemenzaad worden uitgedeeld. Tevens werd op de basisschool de Heilinde aan 3 groepen 5 het belang van groen in de kern uitgelegd, begeleid door een tentoonstelling over bijen.

Excursies 2023 (met dank aan organisator Jan Kiewit)

Op **15 januari** was er onze jaarlijkse **Nieuwjaarswandeling**. Maar liefst 28 personen verzamelden zich bij Hoeve 't Oosteind, waar Corina de Bont een kort pleidooi hield voor biologisch boeren! Ook liet ze aan de hand van beelden zien, wat een zorgboerderij inhoudt, welke mensen er bivakkeren en wat zij kunnen bijdragen aan het boerenbedrijf.

Daarna werd er gewandeld naar Hoeve Bontekoe, waar tijdens de wandeling gewezen werd op het waterbeheer van de omliggende percelen rond Hoeve Bontekoe met als doel om 's winters en in regenachtige perioden het water vast te houden om er in de zomer voor te zorgen, dat het grondwater op peil blijft!

Eenmaal aangekomen op de boerderij werd er uitleg gegeven over het biologisch veeteeltbedrijf.

Na een korte wandeling langs o.a. een mooi zandpad werd een bezoek gebracht aan het voedselbos van Paul en Jolanda van de Sande. Paul gaf uitleg en leidde ons langs het voedselbos in wording.

Vervolgens via een wandeling door de weilanden, met een gure wind op kop, weer terug naar Hoeve 't Oosteind, waar de deelnemers onthaald werden op dampende snert en warme glühwein!

Op zondagmiddag **30 april** heeft Jan met 21 belangstellenden **een fietstocht** gemaakt door het buitengebied van de gemeentes Rucphen, Etten-Leur en Halderberge. Er werd gepauzeerd en tevens kennis gemaakt met vleesboerderij van Trijp aan De Berg 7 te Schijf.

Onderweg werd er o.a. uitleg gegeven over het gebied Bakkersmeer, over het Korhoen(pad) en hebben we koffie en thee gedronken bij Theeschenkerij Natuurlekker aan de Kolkstraat te Sprundel.

Er werden ook diverse zandpaden aangedaan, o.a. bij De Lokker en Zurendonk. En speciaal ter nagedachtenis aan Ad van de Broek werd er met de fiets aan de hand een wandeling gemaakt door de Oude Leemput in Etten-Leur, waar Ad heel veel tijd aan onderhoud besteed heeft!

Zomerwandeling 16 juli. Het was een hele gezellige en leerzame wandeling! We waren met 13 personen. Via het Padvinderversen, de Bak en het Wildertven zijn we langs de Menmoerheidreed weer terug gegaan naar de Menmoerhoeve, waar we als afsluiting aan de ronde tafel onder de Moerbeiboom van een heerlijk drankje genoten hebben! Onderweg hebben we o.a. gesproken over de Turfvaart en het turfsteken, de Bijloop (Bieloop), het kunstwerk De 5 continenten, gemaakt door Martin Wijngaarts uit Etten-Leur, herkomst van namen, zoals duivelsbeet in rietbladeren, lieveheersbeestje, St. Janskruid, St. Jacobskruid en pispotje.